

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Το γαλλικό περιοδικό Conferencia δημοσιεύει τη διάλεξη που έγινε στο Παρίσι από τον R. P. Maydiou με θέμα: «Οί νικηταί, αυτοί που υπέφεραν» (Les vainqueurs ceux qui ont souffert).

Ο R. P. Maydiou μίλησε για τον ήρωισμό των αγωνιστών, για τους διωγμούς και τα βασανιστήρια που υπέστησαν από τους γερμανούς στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως, αλλά κυρίως για την πίστη τους.

Ένα μέρος της διαλέξεώς του το αφιερώνει στον πλωτάρχη D' Estieune που πιάστηκε από τους γερμανούς, όταν πήγε στην κατεχομένη Γαλλία για μια μυστική αποστολή. Στο διάστημα που έμεινε φυλακισμένος κατ'όρθωνε μυστικά, να οργανώνη κοινές προσευχές μαζί με τους κρατούμενους των γειτονικών κελιών. Χαρούμενος πέρασε, μαζί με τους συναδέλφους του τη νύχτα πριν τον εκτελέσουν και όταν οι μελλοθάνατοι πήγαιναν στον τόπο της εκτελέσεως ή προσευχή ήταν ο σύντροφός των, ο επίλογος τούτης της ζωής των. Κι' αυτοί ακόμα οι Γερμανοί φρουροί τους δεν μπόρεσαν να μείνουν άσυγκίνητοι βλέποντάς τους τόσο δυνατούς και μάλιστα τόσο χαρούμενους.

Αυτό όμως που δείχνει, περισσότερο από κάθε άλλο, την πίστη και την ανδρεία αυτών που αγωνίστηκαν για την ελευθερία είναι τα αποχαιρετιστήρια γράμματα των μελλοθανάτων. Έτσι ένα δεκαεξάχρονο αγόρι έγραφε:

«Μητρά, σε ίκετεύω να προσεύχεσαι. Ποιός θάνατος θα είναι πιο ένδοξος για μένα; Πεθαίνω θεληματικά για την πατρίδα μου. Γρήγορα θα ξαναδρεθούμε κι' οι τέσσερις στον ούρανό...».

Ένας νέος αγρότης:

«Σήμερα το πρωί θα εκτελεσθώ... Θα σας δω όλους εκεί επάνω, όταν θα σας καλέσει ο Θεός. Θάρρος, είναι η τελευταία λέξη που σας λέω...».

Και ένας άλλος:

«Λατρευτοί μου γονείς, σε λίγο, θα εκτελεσθώ... Συγχωρήστε με για κάθε πόνου που σας έδωσα, γι' αυτόν που σας δίνω, γι' αυτόν που θα σας δίνω. Συγχωρήστε με για κάθε κακό που έκανα, για κάθε καλό

που δεν έκανα... Σας εξορκίζω να κρατήσετε την πίστη σας. Να μη μισήσετε αυτούς που με εκτελούν. «'Αγαπάτε αλλήλους» είπε ο Ίησούς και η θρησκεία, στην οποία γύρισα και από την οποία δεν πρέπει ν' απομακρυνθώ, είναι μια θρησκεία αγάπης...».

Έτσι πέθαιναν οι μάρτυρες της αλήθειας, που γνώρισαν από κοντά την αγάπη του Χριστού για τον άνθρωπο, αγάπη που δεν μπόρεσαν να νοιώσουν στην ψυχή τους οι Γερμανοί νεοειδωλολάτρες και γι' αυτό καταποντίστηκαν στη συντριβή και στον αφανισμό.

*

Μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση είχε για περιεχόμενό της η πρώτη συνεδρίαση της εταιρείας των «φίλων του Μπέργκσον», που έγινε τελευταία στη Σορδόνη, και στην οποία έλαβαν μέρος πολλοί από τους κορυφαίους Γάλλους διανοούμενους. Οι σχέσεις ανάμεσα στην έπιστήμη και στην ανθρωπινή πρόοδο, σχέσεις όχι αλήθεια και τόσο καλές στην εποχή μας, ήταν το θέμα που διερευνήθηκε. Η τραγική όψη της εποχής, που τρέμει μπροστά σε έφευρέσεις και έπιστημονικές νίκες μ' όλο που κλείνουν μέσα τους την δυνατότητα να δώσουν άπειρα υλικά αγαθά, προβάλλει και εδώ μπροστά μας. Ο Louis de Broglie, ένας από τους μεγαλύτερους φυσικούς του κόσμου, τονίζοντας τον μεγάλο κίνδυνο που απειλεί τον πολιτισμό με την αποδέσμευση των καινούργιων πηγών ενεργείας, εκάλεσε την ανθρωπότητα να καταλάβη ότι στο χέρι της είναι να ζήσει αν το θελήσει, σπεύδοντας να αποκτήσει, σύμφωνα με τη φράση του Μπέργκσον, την ψυχή που λείπει σήμερα, ή να συνθλιβή κάτω από το βάρος της ύλης. Έτόνισε ακόμα τον κίνδυνο του δόγματος «ή έπιστήμη για την έπιστήμη».

Από το άλλο μέρος ο Γάλλος χριστιανός φιλόσοφος Gabriel Marcel, που εισηγήθηκε κι' αυτός το θέμα της συζητήσεως, εξέφρασε τη γνώμη ότι η μεγάλη σημερινή κρίση, που κάνει ώστε και η έπιστήμη να χρησιμοποιείται για σκοπούς απάνθρωπους, δεν θα υπερνικηθή, αν ο μοντέρνος άνθρωπος δεν αποκτήσει τη συναισθηση, ότι είναι δημιούργημα, που εξαρτάται από τον Δημιουργό του.

Στη συζήτηση που επακολούθησε, ήταν γενική η αναγνώριση ότι η ύστατη της έπιστήμης, των κόπων, των αγώνων, της δημιουργίας τόσων σκαπανέων του πνεύματος,

σέ συμφέροντα έγωϊσμού και ώμής ύλικής έπικρατήσεως, την αλλάζει από εύεργεσία, σε αληθινό έφιάλτη τής σημερινής ανθρωπότητας. 'Η έπιστημονική έρευνα βέβαια ούτε δυνατό, μά ούτε και σύμφωνο με την πνευματική έλευθερία είναι να σταματήσει, ή, έστω, να περιοριστή. Γι' αυτό ο άγώνας τών έργατών, όσων αισθάνονται την υποχρέωση να πολεμήσουν για τον πολιτισμό, για την επιδίωση τής ανθρωπότητας, θα πρέπει να στραφή στην πνευματική αναγέννηση. Στο να καταστήσει δυνατή την άποκατάσταση τής Ισορροπίας ανάμεσα στις ύλικές και τις πνευματικές δυνάμεις, που τόσο έχει διαταραχτή. Αυτό ίσως, ή καλύτερα άσφαλώς, δέν είναι έργο μιάς γενιάς. 'Η καταστροφή που έφερε ή ύλιστική αντιμετώπιση τής ζωής είναι τόσο μεγάλη όπως παρατήρησε ο Γάλλος άκαδημαϊκός Le Roy που διαδέχτηκε τον Βεργσοπ, που μόνο με την πτώση του άρχαίου κόσμου μπορεί να συγκριθή. 'Αλλά τότε, καθώς παρατήρησε ο Γάλλος άκαδημαϊκός «ήρθε ο Χριστιανισμός και έδημιούργησε έναν καινούργιο κόσμο. Κάτι ανάλογο είναι εκείνο που χρειάζεται σήμερα». Εύτυχώς δέν έλε φαν από τον κόσμο εκείνοι που χάρη στη Χριστιανική πίστη αισθάνονται τή δύναμη τής θυσίας μά και τής νίκης στη μεγάλη ιστορική καμπή.

Στο άρθρο του Rev. Father M. C. D'Arcy με τίτλο «Ο ήρωας και ο άγιος» (the hero and the saint) που δημοσιεύεται στο British Digest γίνεται μία συσχέτιση τής έννοιας του ήρωα και του άγιου. Το άρθρο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι μόνον ο Χριστιανισμός συνδέει τον ήρωα με τον άγιο.

Γράφοντας σ' ένα άρθρο του στη γαλλική επιθεώρηση Art et vie για τήν επίστροφή στον Μπόρχ, που γίνεται κι' απ' αυτούς ακόμα τους όπαδούς του δόγματος ή τέχνη για τήν τέχνη, ο Louis Olegnié, διαπιστώνει ότι ή στροφή αυτή δέν είναι δυστυχώς παρά έντελώς επηρεαστική. Οι όπαδοί μιάς τέχνης που έπαυκ να γεμίζουν τις ανθρώπινες προσδοκίες και τους πόθους τής καρδιάς, μπαίνουν στη μεγαλόπρεπη μητρόπολη αυτή σαν περίεργοι επισκέπτες. Θαυμάζουν την απλότητα την άνάμικτη με μεγαλοπρέπεια, έντελώς έξωτερικά, άνίκανοι να εισδύσουν στο πνεύμα που ζωοποιεί. Τους ένδ-σφέρει μονάχα ο Μπόρχ

κυρίαρχος μιάς τεχνικής άφθαστης, μά τίποτα παραπέρα. 'Ο άρθρογράφος τονίζει πόσο ξερή και έπιφανειακή είναι ή άποψη αυτή για μιά τέχνη που θα μπορούσε μονάχη της να άναπληρώσει ολοκληρωτή την ένόλοπιη μουσική φιλολογία. 'Ο Μπόρχ δέν είναι μονάχα ο τεχνίτης τών ήχων, ούτε ένας μουσικός που έχει σκοπό να δώσει μουσική έκφραση σε μαθηματικά κατασκευάσματα. Είναι ένας από τους μεγαλυτέρους λυρικούς δημιουργούς, που άγγίζει το πνεύμα περνώντας απ' την καρδιά, που τραγουδάει το έρδμα του ανθρώπου, ή τόν πόνο του. Κι' αυτό γιατί ο Μπόρχ ήταν Χριστιανός και ή μουσική του ποίησε τον χαρακτήρα έκραυσπολής. Θέλει να μός πλημμυρίσει από συγκίνηση, να σπάσει την αντίσταση τής σκληρής καρδιάς μας, για να τήν κάνει να τραγουδήσει από άγάπη κι' έλπίδα, να τήν παραδώσει στην έέργεια τής Χάρτης. 'Οδηγεί προς το Θεό και τή χαρά, άρκεί να μην τήν αντιμετωπίσουμε με πνεύμα αισθησιακό ή ρασιοναλιστικό, να μην τήν διασητικιστοποιήμε. Έτσι μόνο θα μπορούμε να καταλάβουμε το νόημα που ελπει.

Και με την ελκυστική αυτή σκεπτόμεσθε με λύπη, πόσο σπάνια άκούει κανείς εδώ τέτοια πρόγμστα για τή μουσική έκπαύση με πως οι μουσικοί του κόσμου μας πδ έπρεπε να κάνουν μιάν εύγενή προσπόβεια προς τήν καλλιέργεια αυτή.

Δέν άρκεί να άσφαλώς σε σύμπτωση το ότι σε περισσότερες τουλάχιστον χώρες άναλομδύεται απ' τους χριστιανούς μιά έκστρατεία για τήν επάνοδο στην ήθική πδξη. Στην Ολλανδία, τήν Αγγλία, άρχισα εθνική προσπάθεια, ενώ απ' τήν Αμερική μός έρχεται ή φωνή του γνωστού άμμητού και συγγραφέα H. E. Fuldick για τήν επάνοδο στις ήθικές αρχές. «'Η παγκόσμια άσθεκία στη ρίζα της είναι άρκώστεια ήθική, άν και μαρικό συμπτώματα της είναι οικονομικά και κοινωνικά άκούματα απ' τήν Αγγλία, ή Γαλλία, ή Δία Έταλίας, είναι το σύνθημα της εθνικής έκστρατείας στην Ολλανδία, όπου στις βερνικές όλων των καταστημάτων, στους κινηματογράφους, στις πλατείες παντού επί δέκα εβδομάδες εθνικά πανιά, που το κείμενό τους θα άλλαζε κάθε εβδομάδα να επεκλιμαζόταν τή φωνή του άρτου Σινά. «'Η επόμενη έκστρατεία, μετά απ' τον τρομερότερο πόλεμο τής ιστορίας, θα ε-